

Ce trebuie știut despre procedurile ANAF pentru identificarea și controlul Persoanelor Fizice cu Averi Mari

Agencia Naționala de Administrare Fiscala (ANAF) a clarificat abordarea față de Persoanele Fizice cu Averi Mari (PFAM) prin Ordinul nr. 920/2023, care a intrat în vigoare pe 28 iunie 2023. Acest ordin definește cine sunt contribuabilii cu averi mari și stabilește mecanismele de reglementare și conformare fiscala pentru acest segment.

Conform acestor reglementari, Persoanele Fizice cu Avere Mare (PFAM) sunt rezidenții fiscali din România care dețin o avere estimată la peste 25 milioane euro. Evaluarea averii se bazează pe datele deținute sau obținute de ANAF și cuprinde bunuri imobile, bunuri mobile și active financiare. Grupul persoanelor fizice cu averi mari include aceste persoane și se extinde la soți/soții și rude/afini până la gradul al doilea, iar ANAF va notifica persoanele care fac parte din acest grup, oferind detalii despre criteriul de avere îndeplinit și elementele patrimoniale estimate.

Actualizarea grupului se va face la intervale de trei ani, pentru includerea noilor persoane care îndeplinesc criteriul și la fiecare șase ani, pentru eliminarea celor care nu mai îndeplinesc criteriul. ANAF poate aplica tratamente fiscale alternative și poate selecta persoane pentru verificări fiscale pe baza analizei de risc. Aceste tratamente includ îndrumarea pentru conformare fiscala voluntară și programe de notificare privind problemele de neconformare identificate.

Direcția Generală Control Venituri Persoane Fizice (DGCVPF) folosește în practica ca instrument nou pentru a monitoriza și reglementa situația fiscală a persoanelor fizice cu averi mari un chestionar detaliat. Acesta este menit să ofere ANAF o imagine mai clară asupra structurii și dinamicii averilor, precum și asupra comportamentului fiscal al acestor contribuabili.

Chestionarul are scopul de a evalua mai multe aspecte ale averii și ale planurilor fiscale ale contribuabililor, printre care:

- **Fluctuația averii:** tendințele de creștere, conservare sau descreștere a bunurilor imobile, mobile și a activelor financiare. Acest lucru ajută ANAF să înțeleagă cum se schimbă averea contribuabililor de-a lungul timpului și să identifice posibile riscuri sau oportunități fiscale.
- **Evoluția și valoarea investițiilor:** locația și valoarea investițiilor în bunuri mobile, cu o atenție specială acordată valorilor investite, care sunt segmentate în patru praguri: sub 500.000 euro, între 500.000 și 1 milion euro, între 1 și 5 milioane euro și peste 5 milioane euro.
- **Tipuri de investiții:** contribuabilii sunt întrebați despre tipurile de investiții în bunuri mobile sau active intangibile pe care le dețin, cum ar fi colecții, brevete, licențe, ambarcațiuni, aeronave, crypto-monedă, NFT-uri,

obiecte de arta și alte obiecte de lux.

- **Investiții în active financiare:** chestionarul evaluează tipurile de investiții în active financiare, inclusiv titluri de participare în entități listate sau nelistate, societăți de investiții și fonduri de investiții alternative.
- **Fluctuația datoriilor:** se analizează fluctuația datoriilor contribuabililor către bănci, instituții de credit și alți creditori, atât rezidenți cât și nerezidenți, precum și perioada de rambursare a datoriilor existente, segmentată în trei categorii: sub 1 an, între 1 și 3 ani, și peste 3 ani.
- **Fluctuația creanțelor:** similar, se evaluează fluctuația creanțelor contribuabililor către debitori rezidenți și nerezidenți, persoane fizice și juridice și perioada de încasare a acestora.
- **Fluctuația veniturilor:** contribuabilii trebuie să estimeze fluctuația veniturilor lor în următorii 3 ani pentru fiecare tip de venit, inclusiv investiții (dividende, dobânzi, transfer de titluri de valoare, alte investiții), agricultura, premii și jocuri de noroc, transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal, venituri din alte surse și din străinătate.
- **Domeniile viitoare de investiții:** chestionarul va căuta să afle în ce domenii intenționează contribuabilii să investească în viitor, inclusiv agricultura, industrie, construcții, comerț, transporturi, servicii, IT, intermediari financiare și asigurări sau imobiliare.
- **Schimbarea rezidenței fiscale:** se investighează dacă contribuabilii intenționează să-și schimbe rezidența fiscală în alt stat și motivele din spatele unei astfel de decizii.
- **Gradul de încredere în ANAF:** pe lângă cele de mai sus, chestionarul evaluează gradul de încredere al contribuabililor în agenția fiscală, un indicator important al relației dintre autoritățile fiscale și contribuabili. Raportul de activitate al ANAF pentru anul 2023, releva faptul că instituția a continuat să dezvolte programul de verificare a situației fiscale personale și de verificare documentară, bazându-se pe analiza de risc și vizând toate categoriile de persoane fizice cu risc de neconformare la declararea veniturilor impozabile. În acest sens, ANAF a transmis 784 de notificări de conformare prin intermediul SPV sau prin Poșta Română și a finalizat 187 de acțiuni de verificare a situației fiscale personale, din care 98 au fost finalizate cu decizie de impunere, stabilindu-se creanțe fiscale totale de aproximativ 76,89 milioane lei.

De-a lungul anului 2023, ANAF a realizat analize de risc punctuale pentru 282 de persoane fizice, în vederea valorificării rezultatelor din controale fiscale sau a informațiilor primite de la alte instituții sau autorități publice, precum și de la alte entități sau persoane fizice ori juridice.

De asemenea, raportul ANAF pe 2023, arată faptul că s-au intensificat activitățile de schimb de informații în domeniul fiscal, inclusiv pentru categoriile specifice de venituri și de capital, precum și pentru conturi financiare cu statele membre ale Uniunii Europene și țări terțe. În acest sens, au fost gestionate 1.808.508 înregistrări prin aplicația Automatic Exchange Of Information (AEOI), care include informații referitoare la venituri și capital, esențiale pentru conformarea fiscală a persoanelor fizice și pentru identificarea veniturilor neînregistrate sau neimpozitate corespunzător.

Mai mult, în cadrul cooperării administrative privind schimbul de informații, au fost încheiate noi protocoale cu: Registrul Auto Român, Consiliul Național al IMM-urilor din România, Agenția Națională pentru Plați și Inspecție Socială, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Asociația Română a Bancilor, Casa de pensii sectorială a Ministerului Apărării Naționale, Casa Națională de Pensii Publice din România.

Prin colectarea și analiza acestor informații, atât la nivel local, cât și în context internațional, ANAF își propune să îmbunătățească strategiile de conformare fiscală și să dezvolte politici fiscale mai eficiente, care să reflecte nevoile și comportamentul contribuabililor cu averi mari. Acest demers este un pas înainte în direcția transparenței și a echității fiscale în România.

Mențiunea importantă, în contextul anului 2024, când deficitul bugetar depășește limita acceptată de Comisia Europeană, este apariția unei Ordonanțe de Urgență, pusă recent în dezbateri publice de Ministerul Finanțelor

Publice. Aceasta prevede ca atât companiile, cât și persoanele fizice care își achita o parte din datoriile restante catre stat până la 25 noiembrie 2024, vor putea beneficia în curând de o amnistie fiscala - adica de anularea accesoriilor pentru plata principalului. De aceste masuri vor beneficia toți contribuabilii: persoane juridice și persoane fizice, cu obligații bugetare principale restante la data de 31 august 2024, cu unele excepții.

Cifrele oficiale indica faptul ca trei sferturi (75%) din totalul datoriilor restante catre bugetul statului, însumând 6,1 miliarde lei, provin de la 122.311 persoane fizice cu debite mai mari de 5.000 lei (1.000 euro). Un calcul simplu arata ca datoria medie este de aproape 50.000 lei (10.000 euro) pentru fiecare contribuabil „mare”.

Masura de amnistie fiscala ar putea fi vazuta, în aceste condiții, ca o oportunitate de a stinge aceste debite, inclusiv de catre persoanele care se încadreaza în categoria celor cu averi mari.